

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

11. Quæ maximè sint quæ in exemplari nostro nobis exprime[n]da
spectemus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

Quam fortiter hoc ille præstiterat, qui propter Christum stultus, infirmus, ignobilis, non nisi in Domino, in infirmitatibus, in vinculis, in periculis, in cruce Domini gloriatur. *maledicimur, inquit, & benedicimus: persecutionem patimur, & sustinemus: blasphemamur, & obsecramus: tamquam purgamenta huius mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc.* Hinc addere non veretur: *Rogo ergo vos, imitatores mei estote, sicut & ego Christi.* Quod cum legis, anime mi, quid legis nisi quod tuus tibi comendauit Ignatius? Voluit ille S. Apostolus stultus, infirmus, ignobilis haberi pro Christo, & hæc summa illi sapientia, fortitudo, nobilitas: maledicta, persecutiones, blasphemias, conficta in se crimina patientissime & cum gaudio pertulit; pertulit derisum, neglectum, & contumtionem sui tantam, ut instar quiliquiarum, facis & retrimenti, ne quidem hominis nomine eum ceteri compellere dignarentur: eius instar qui de se dicit, *Omnes videntes me deriserunt me: locuti sunt labijs, & mouerunt caput. Ego autem sum vermis & non homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis.* Et nonne ipsissima hæc est conformatio, quam Beatus Pater exigit postulans, ut admittas, concupiscas, ames, & ardentem exoptes, contumelias, falsa in te testimonia, iniurias pati, stultus haberi & existimari, atque Christi Domini vestibus ob eius amorem indui? quod à te postulans, quam egregie tibi consulit, dum te ad sanctorum Apostolorum, ad Domini Dei tui, in terris olim peregrinantis imitationem vocat?

1. Cor. 4.

Psal. 21.
ex persona
Christi

CAPVT XI.

Que maximè sint que in exemplari proposito nobis exprimenda spectemus.

ET, quando te meæ memoriæ ingessisti, Beate Pater, enixè peto ut huius exemplaris formam imitandâ distinctius exponas. Loquere, amantissime Pater, & aure sedula, quidquid dixeris excipiam, & re ipsa diligentius obseruare contendam: quidni enim ut præsentem audiam, quem benevolentia præsentem scio? Sed ecce intimæ mentis meæ cogitationem excitari sentio, mihi que in me ipso loquentem:

Audi, fili mi, disciplinam Patris tui, & consilium meum ne despexeris, & abundabit iustitia tua, & multitudo pacis, quasi circumambiente fluuio, circumdaberis: ridebis in nouissimis, & in die vltionis cõsolationem recipies, coronam pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pallium laudis pro spiritu mœroris: paululû quidem, dum pertranseunt dies isti pauci & mali, dolebis; at mox aderit sponsus, & gaudebis, & afflues, & dilatabitur cortuum, & gaudium tuum à te nemo tollet, quia gaudij fons & principium, Deus tuus, à te non recedet in æternum. Sed interim, ad præmia non nisi per labores perueniri potest, & nisi Domino si-

milis fueris in via, qua fronte similitudinē eius speres in patria? Dum ergo peregrinaris hīc à Domino, peregrinantis Domini formam subi: si enim oportuit pati Christum ut in suam, quanto magis te pati oportebit, ut penetres in Dei gloriam? Vide ergo ut quā proximē accedas ad Iesum, improprium crucis portans, & conformis imagini filij Dei.

Sentio equidem, mi Pater, verbis tuis in idipsum excitor: sed cū hoc ipsum variē fieri possit, quid est potissimē & propriē, quod à me in tua Societate expressum velis? Hoc ipsum, ait Beatus, quod proximē dixi, conformitatem filij Dei: quam ut praestes contemplare illum tantum, tam multa, tali animo pertulisse, ut tu, vel pauca, simili virtute patiaris. Contemplate illum, ut in mōte Caluarie, vitæ dator, cali referator, reparator humanæ cladis, & virtutum omnium idea, est exaltatus, & vide ut dicentem illum audias, Fac secundū exemplar, quod tibi in monte monstraui. Quanta verò ibi & mundi, & honoris, & rerum omnium aspernatio elucet: Latitiae fons, in doloris mare cōmutatur; formositas, deformatur; gratia, in odiū vertitur; sapientia, illuditur; gloria, deridetur; innocentia, condēnatur; Rex omnium, negatur ab omnibus; Dominus omnium, nudus ludibrio exponitur; summa potētia, summe infirmatur; immortalis vita, acerba morte perimitur. & hæc sponte, omninoq; voluntariē patitur, non est qui, nisi velit, vim illi inferat, ponit ipse, & sic ponit animā suam, non pro se, non sui emolumenti causa, cū natura sua inscriptū femori nomen gerat, Rex regum & Dominus dominantium; sed sic ponit animā suam pro ouibus, ut vitam habeant, & abundantius habeant, ut Pastore tam largē sua omnia effundentem, gloriam quæ ab hominibus est contemnentem, infamiam, dolores, opprobria, summa mentis æquitate subeuntē, ad mortem deniq; ignominie & cruciatuum plenissimam adeuntē, non pigeat per aduersa, per contraria quæuis sequi, viceq; in amando rependere, sui vicissim qua licuerit cōtemtione quæsitā, & si quando ultro cōtigerit, cupidē arrepta. Delicatus ille, parumq; seuerē probatus est Dei amor, qui ob secundas, vel in secundis rebus enitescit; at qui rerū, homini iucundissimarum, ut voluptatum, diuitiarum, honoris & vitæ, iactura nihil læditur, ille est inconcussus, & verē Iesu Christo dignus amor, illa demum amari similitudo quaerenda.

Quam ut perfectius comparare possis, quod paucis perstrinxi, pluribus persequar, & tria tibi commendabo, in hoc sancte humilitatis Doctore magnopere spectanda, è quibus non ægrē tuam vel progressionem, vel in hac sancta exercitatione cessationem iudices.

Primum est, ut diligenter explores, quā perfecte ipse se ad viliora deiecerit, duriora & asperiora selegerit. Etenim cū in forma Dei, Deo æqualis & Deus esset, ipse semetipsum exinaniuit, formam serui induit, & habitu inuentus est ut homo, eiusmodi visus est oculis hominū, eiusmodi fuit, vixit, mortuus est, & resurrexit; hominē quem semel assumpsit, positurus numquam. Summus est, & procreata omnia, perfectione infinita vsque adeo excellit Deus, ut nihil sit in istis, quod

quod si cum illo contenderis, vel momenti instar habeat: homo verò in finem inter omnia quæ intellectu sunt prædita gradū obtinet, sexcentis miserijs, doloribus, & morti obnoxius, vndiq; auxiliij & opis egentissimus: cum igitur infinitam illam maiestatem, huic vilissimæ naturæ, quasi admiscere & adnectere dignatus est Deus, nonne hîc omnem humilitatis vim exhaustisse dicendus est? Mirandi finem non facerent homines, nobilissimum & potentissimum Imperatorem si intelligerent, sibi vltro vxorem eam elegisse, quæ turpis, ignobilis, pauper, sordida, denique non nisi prostibulum, & ipsius Imperatoris hostibus ludibriū, & ab eius amore profus aliena foret; eoq; mirarentur magis, si non alia eam ducendi causa foret, quàm vt suum in eam amorem propensissimum testaretur, eamq; à paupertate, sordibus, vitijs & captiuitate ereptam, diuitijs, honoribus, dignitate, variaq; felicitate cumularer. Et nonne maior ac potentior omni eiusmodi Imperatore Deus, inferior ista muliere & infelicior est humana natura, tota in peccata prolapsa? & hanc tamen non in vxorē, sed arctiore lōgē vinculo, in vnā sibi personam adiunxit Deus, vt sibi homini, similes in terris homines, sibi quoq; Deo similes in cælis aliquando reddat. Vide sine, vt in finimæ quodāmodo coniunctione naturæ, seipsum humiliavit Deus, seruus, mortalis, imbecillus, e-gēs & pauper factus, qui natura Dominus, immortalis, potens, diues & abundās erat: Quid æquale, quid vel aliquatenus simile rependes? E domino si omnium seruus fias, neq; natura dominatur homo homini, & (si seruis) homo seruis homini: Deus verò, vt sit seruus, planè singulare est, nec satis illud capimus. Quid si Dei causa, manibus pedibusq; excisis, instar captiuorū Adonibefec, in morē canis reptare, micisq; de mensa cadentibus vesci cogereris? Si Hormildē Principis, Marcelli Pontificis instar, bestiarū curandarū famulitio seminudus adscriberis: Si vt Nabuchodonosor bouina, vt Tigranes porcina specie, Deo sic volente, vestireris: & hæc lubens vt maximæ humilitatis exercitia subires, magnum (nec fortassis immeritò) putaretur, quòd ad belluas vel quasi infra belluas amandari videreris: nec est quod desiderari maius aliquid posse videatur, quàm cū homo se totū exuit, idq; quod in se præstantissimū est Dei sui amore contemnit. Verūm sit illud quantū voles, pulillū est, si cum Dei hominis copulatione componatur; hominis enim cum ceteris, quædā; at Dei cum homine, nulla comparatio iniri potest, aded vt vel Deum ad hominem accessisse, vel hominem ad Deum euectum esse, in finitæ sit & potestatis & humilitatis, vno eodemq; personæ complexu, res eas quæ in infinitum distant, arctissimè vincientis.

Iam verò cum summus amator hominū videret, multos id nō satis pro dignitate æstimaturos, vt ardentius omnium ad se animos excitaret, eiusmodi homo factus est, à quo humanarum miseriarum nihil abesset, eandem cum omnibus nascendi, viuendi, moriendi conditionem subiuit, vltroq; in se probra, conuicia, paupertatē, dolores & asperrima omnia euocauit; honorem, gloriam, diuitias, cōmoda, & delicias omnes procul amouit. Iucundissimè Domini mei Iesu
rebus

rebus asperis memorandis immoraret, sed in infinitum sermo abiret, tu vide ut ad eas meditandas te totum conferas, & caue ne hac cogitatione ullam aliam salubriorem putes. Compendiosius quædam audi capita, ut commodè ad eius te similitudinem effingas, videasque nihil in eo fuisse, quod non dolor & humilitas occuparet. In laboribus, in paupertate, in vigilijs, sudoribus, fuga, periculis, à iuuentute sua, à primo conceptionis die, ad extremum vsque halitum, nulla interposita remissione perduravit. Immensus ille, cælosque & orbem continens, angusto Virginis utero conglobatus, nouem totos menses, volens & intelligens arctatus est: infans vagiit, ad præsepium, cum iumentis, panniculis & fasciis alligatus: indeque ad triginta ipsos annos, Dei summa sapientia delituit, summa eloquentia conticuit, summa potentia velut infirma vixit. ac deinceps, quid egit, quid passus est? Videas igitur, intellectum eius seu intelligendi facultatem, omni prorsus curiositate caruisse, texisse potius quam ostentasse scientiam; humilia, sancta, iusta, perfecta docuisse, verbis & genere doctrinæ mirabili quidem, sed humili, omnemque factum aspernante. vnde per Prophetam de se dicere voluit: *Hæc dicit Dominus, redemptor tuus, sanctus Israel: Ego Dominus Deus tuus, docens te virilia, gubernans te in via qua ambulas. Et ecce quàm moderati iudicij, Ego non iudico quemquam: is cui nota erant hominum omnia, ab omni sibi iudicio temperat, patienter expectat tempus, quo pater filio omne iudicium dabit, & non vult ante tempus iudicare. Iam verò voluntatem quàm perfectè subiugaram habet: ille cuius nutu omnia in cælis & terris, suo ordine voluebantur, suis gubernabantur momentis: ille in pueritia, adoleſcentia, ætate quinciam virili, femine subditur: ille de se proficitur, Nô veni voluntatem meam facere, sed eius qui misit me Patris, Cibus meus est facere voluntatem Patris mei, hinc pascor, hinc nutrior, nô alia mihi iucundior appetentia: ille ad acerbissima tormenta se comparans, non Sicut ego volo, sed sicut tu, Patri acclamat, obedientiam que ne perderet, vitam maluit perdere, obediens vsq; ad mortem & mortem crucis. Memoria verò eius, siue ea vis animi quæ res varias representandi facultate pollet, continuis ijsque acerrimis dolorum stimulis pungeretur necesse est, quandoquidem illi continuo peccata hominum immensa, acerbissima hostium odia, coniurationes & doli, ac deniq; tantorum ac talium cruciatuum aliquando futura perpeſſio, velut præsentissima obuſabatur. Sed quid si illi epilogo mirabili, totius vite catastrophen concludentem intueris: hæc quanto stupore, ad huius exemplaris intuitum cõpleberis? Videbis, ut cum prophetis loquar, à planta pedis ad verticem capitis in eo non esse sanitate: sulcis plagarum arauerunt in dorſo eius peccatores, corpore lacero cõcussa & dinumerata sunt ossa eius, præſiti sicut testa os eius exaruit, inglorius inter viros aspectus eius & forma fuit: non erat species ei neq; decor, formosum spiritus illiuerunt, regem sæculorum spinoso diademate confixerunt, opifices cali manus, duro ligno, durioribus clavis, infixerunt: nudauerunt eum vestimentis suis, totoq; die expositum linguarum verbere flagellarunt, conuiciati sunt, exprobrarunt,*

Isa. 48.

& afflictionem afflicto addentes blasphemarunt: quasi leprosum à Deo, & humiliatum eum putauerunt, despectum, & nouissimum virorum, virum dolorum, & experientem infirmitatum, vnde nullo eum in pretio habentes, quasi nihil eum reputauerunt. Verè autem languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit, liuore ipsius sanati sumus, dedecore gloriamur, morte viuimus. In his autem agnosces, nihil in sanctissimo Domino Iesu, doloris & humilitatis vacuum fuisse, membra singula, singuli sensus, quod propriè & singulariter paterentur habuerunt, neque vniquam vel summæ acerbitati contemptus, vel lignominiosa contemtionis comes defuit acerbitas. Impiorum enim aduersus Dominum sic exarsit impietas, vt torquere parum esset, nisi honoris & innocentie famam fictis etiam criminibus scdare niterentur: calumniati ergo sunt; vini potorem, publicanorum amatorem, legis inimicum, Sabbati violatorem, schismaticum, Samaritanum, dæmoniacum, seditiosum, blasphemum, gloriæ suæ ambitiosum præconem, mendacemque diuinitatis affectatorem dixerunt: adeò vt diuinæ humanæque maiestatis, grauissimorumque flagitiorum reum fingerent, ac vt talem & communi omnium execratione deuorum, ab omnibus destitutum, patrocinate nemine, vniuerso aduersus illum populo succlamante, legis peritis, sacerdotibus, & principibus in eum vno animo conspirantibus, sententia publica, & solenni ritu, concurrente ad rei spectaculum infinita populi corona, infami ligno, Regem gloriæ dirè affigerent. Et hæc, non tantum perfers, sed honoratioribus & lenioribus præfers, bone Iesu! ô patientiæ, & humilitatis pelagus inexhaustum!

Ista verò cum sedulo perpenderis, eritne vniquam, vt aliquid illo dignum te redhostire potuisse credas: opes omnes illius causa si contemferis, calumniam aduersus honorem si pertuleris, voluntatem iudiciumque tuum alteri si tradideris, post acerbissimos sensuum omnium & membrorum dolores, si acerbioris morte in eius gratiam occubueris, te fateor equidem tanta eius dignatione felicem: ad illa tamen quæ pro seruo subiuit Dominus, si te referas, quam exiguum, & nullius pretij est? ille etenim verè solus diues, Angelorum satellitio seposito, solus, nudus, in cruce moritur: criminationibus, & aliena inuidia oppressus, latrones inter, vt infamis necatur: seductor, seditiosus, insipiens creditur, & fatiscente doloribus corpore, insultantibus, & nil nisi conuicia ingeminantibus inimicis, ac terribilibus laniantium luporum oculis, tristi in spectaculo mansuetus agnus occumbit. ô sæculorum stuporem! ô sibi, & asperrando mundo, stimulos acres! ô magnam quibusuis in casibus, homini Christiano impositam patientiæ necessitatem! eritne vnde iure possis conqueri, quando tacitus, tanta animi æquitate, tam dira perfert Deus?

Quem tamen (quod secundo loco commendatum volebam) contemplari conuenit, tanta ista malorum omnium incurfione circumuallatum, summa suæ voluntatis propensione, æternique consilii quam maximè voluntaria de-

stinatione, sic potius, quam blandiore, vel honoratiore conditione, vitam & mortem sibi elegisse, licet alia omnia ipse sibi sumere, pro summo suo, quo rebus omnibus praesideret, iure potuisset. Etenim non solum quaecumque voluit, fecit in caelo & in terra, nec est qui eius possit vel voluntati repugnare, vel potentiae obistere: sed neque in eo quod semel decreuerit agendo, operosius insudat, neque vlla ex rebus procreatis compendia emendicat, neque iacturam alicunde quampiam patitur, ut suspicando possimus coniectare, ideo viam aliquam negotijs perficiendis electam, quia facilior, utilior, certior videbatur: verbo enim & iussu facit omnia, ab ipso ut perenni fonte bona omnia diuinant, mala omnia longe longius atcentur. Poterat igitur, ita si placuisset, ipse se diuitijs, honore, pompa, commodis ac maiestate decorare. Poterat, nullo negotio, sibi corpus pariter atque Adamo perfectum formare, vitatisque conceptionis & aetatis incommodis, ab ipsis caelis coruscante, & ad venturi expectationem mentes hominum suspendente luce, ad spectabili forma, sese omnibus adorandum, circumdante innumera angelorum phalange, medio splendentium nubium in fulgore praebere. Acclamatum illi esset ab omnibus, Benedictus qui venit in nomine Domini, Osanna in excelsis, Rex omnium & summe Deus descende de nube, in terris, inter homines versari, o Dei summi sapientia summa digneris. Nonne & tunc potuisset, quas inde libuisset, attonito mundo dictare leges, Principes eligere, magistratus creare, sacerdotes & Pontifices sacrare, stabilire Ecclesiam, Iudaeos cum Gentibus vna concordia pace sociare? vel, si diutius hominum consortio vti maluisset, sibi sola voluntate palatium condere, luce perpetua coruscum, smaragdus, pyropis, adamante, gemmis, auro, quin & stellis, varie distinctum, ministris angelis, stupentibus ad reinouitatem vniuersis, indeque quasi a certissimo veritatis & maiestatis oraculo, ex orbe toto responsa & iura poscentibus reddere. Sed ista cuncta, cum in eius essent potestate, humilitatis magister auersatus est. Quid autem cum alia omnia maluisset, annon saltem videtur tibi debuisset modum arumnis ponere? pronum erat, vel Herodem, quando ad illum missus est, vel Pilatum ad misericordiam flectere, vel sibi totius populi voluntates, recenti Lazari ad vitam reuocatione propitias adiungere, vel denique, aut militum, aliorumque cogitatum a flagellatione, coronatione, irrisu, cauillationibus, totque diris cruciatibus inferendis auertere, aut mœroris & doloris sensum, letitiae maioris immisso, ac laudandi vi sublata temperare, vel tollere. Verum quid opus pluribus? nonne in mundum volens venerat, ut egenam, afflictam, dolore, labore, mœrore omni exercitam vitam, turpissima, maximèque dolorifica morte concluderet? nonne omne id quod euenturum erat praesciens, obuius processit? quis nolentem potuisset tenere, vincire, damnare? calicem illum ardentissimè sitiebat, baptisino baptizari cupiebat, & amoris excessum Hierosolymis completere ardebat, tanto ad currendam hanc viam exultans gaudio, ut mœrore depulso, exiliens

pra

præ alacritate sanguis per tenuissimos etiam sudoris meatus, ingenti copia fluxerit: inde verò protinus proditori occurrens, verbo prostrauit inermis armatos, nec priùs innexa sunt vincula quàm sui vincendi, horam tenebrarum venisse pronuncians, potestatem fecisset. Verè Christus Dominus, quia voluit captus est, quia voluit oblatas est, quia voluit passus & mortuus est: quod nisi voluisset, mille viæ suppetebant, quibus & se tot malorum acerbitati subducere, & gloriam suam stabilire, & humanum genus reparare potuisset. At omnes mundi blanditias honoresque desprenit, humilitate & dolore cumulata vitam tanta constantis animi destinatione selegit, vt eum ab incepto curriculo, nec infamia, nec longa fatigatio, nec in summis cruciatibus exprobrantium irramenta reuocarint. Quid si tibi à tuis quæ forsitan incurrant, te incommodis eripiendi, par esset data potestas? amabò, qui te gereres? si famem explere, sitim sedare, dolores mitigare, reparare vires, sanare morbos, conciliare famam, vias complanare, serenum aut nubes inducere, gelu soluere, negotia pro voto peragere, denique si id quodcumque velles, ac prout velles, conficere daretur, quid? illa quæ subinde dicis, & plangis incommoda, illa quæ reformidas & declinas aduersa, longùmne patereris? Sed mihi nunc indicasse satis est, tuum de te tibi esto iudicium.

Ad id quod tertio loco commendatum volebam venio: vt Dominum tuum ea tam multa, tanta voluntatis alacritate subijsse, imò selegisse perpendas, quem in finem? nempe amplificandæ diuinæ gloriæ, & humani generis ab æterna damnatione liberandi. Venit enim fons lucis & vitæ, ijs qui in tenebris & in vmbra mortis sedebant, lucem & vitam illaturus: venit, & in hoc natus est, vt testimonium perhiberet veritati, & qui credunt in eam, etiamsi mortui fuerint, viuant, & non moriantur in æternum: etenim vt de se ipse dixit, est resurrectio, est vita, imò hæc est vita æterna, vt cognoscant homines Patrem, solum Deum verum, & quem misit Iesum Christum. Cùm igitur in hunc finem venisset, vt dominantem in terris demonem, idololatriam, auaritiam, luxuriam, superbiam, inueteratum falsorum Deorum cultum, omneque impietatis, mendaciorum, vitiorum genus, peruetusta longorum sæculorum auctoritate roboratum debellarer; paupertatis verò amorem, castitatem, humilitatem, præsentium & blandientium rerum contentum, absentium & æternarum desiderium, verarum virtutum, nulla vanæ laudis mercede quæsita, ardentem amorem, vniuersi & veri Dei, supremi omnium Domini Iesu Christi, cultum, in quo solo vera pietas & vera religio est, vbique stabiliret, Iudæorum legem antiquaret, Ethnicorum commentitias fabulas euerteret, mundumque totum nouis legibus, nouis placitis, dæmone, carne, luxu, principibus & magnatibus sæuum infrementibus, nouam in faciem reformaret. En ad hæc

Iean. 7.

Cap. 29.

tam multa, tamque ardua perficienda, quam præ multis aliis, plurimæ enim (vt dixi) præstò erant, amavit viam? Eam sanè quam prima specie, & hominum iudicio æstimantibus, omnino vt ineptissimam repudiassemus. Quid enim fratres eius loquebantur? *Transi hinc, & vade in Iudæam.* Nemo quippe in occulto quid facit, & querit ipse in palam esse? Quid hoc monstri, quid in verbis & factis inconsequentia? inquirunt: te videris vt magnum aliquem ostentare velle mundo, te ad restaurandum regnum Israel venisse iactas, & humilitatem prædicas, & conuentus celebriores fugis, & si quid præclarior feceris, silentio inuoluis; vbi maiestas, vbi satellitium, vbi qui pro te pugnent ministri, cur etiam rapturos & in regem euecturos fallis, & abiconderis? Hoc, scilicet, timido, posticis sannis obnoxio, lucis hominum fugitante duce, de Romanis triumphabit gens nostra, subiugatum imperio premet orbem, nationes victa tributa dabunt, nocte dieque patentibus Solymorum portis, aurum, & rus, & gemmæ, & regnorum omnium diuitiæ inferentur? An percuties terram virga oris tui, & spiritu labiorum tuorum interficies impium? An leuabis signum in nationes, & congregabis profugos Israel, & dispersos Iuda colliges à quatuor plagis terræ? An desolabis Ægyptum, percuties eam, & eris via residuo in Assyriis populo, vt Mose duce via parui reduci ex Ægypto? capiemusne qui nos ceperunt, & subiiciemus exactores nostros? Numquid tolletur à forti præda, aut quod captum fuerit à robusto, saluum esse poterit, vt tu derepentè nos liberes; & graue iugum à populi ceruicibus amoueas? Erunt, videlicet, Reges nutricii tui, & reginæ nutrices tuæ; vultuque in terram demisso adorabunt te, & puluerem pedum tuorum lingent, qui omnium egè-tissimus, tot annos incassum sudans, tuorum animos popularium necdum tibi adiungere potuisti? Hæc & similia, voluebant Iudæi, & animo hærebant, & denique post multa vltro citroque disputata, tanta, tamque inexpectata humilitate sic offensi sunt, vt se abs illo peruicacissima obstinatione subdu-xerint, illudque quod tantò antè prædixerat Isaias, miraculum grande & stu-pendum quod populo admirationem faceret accidit, vt periret sapientia à sa-pientibus, & intellectus prudentium absconderetur: fuit enim crux Domini mei Iesu Christi, scandalum Iudæis, stultitia Gentibus, quæ tamen Dei virtus est, sapientia, & gloria, absitque vt in re quapiam iustiùs, quàm in cruce Do-mini nostri Iesu Christi gloriemur. Sed hoc permirum, quòd infinite lucido, & omnia prouidente sapientia oculo, id clarissimè vidit Deus, fore vt ea vitæ & crucis humilitate offenderentur plurimi, & rem humana ratione metien-do, ex eo videretur hominum salus retardari, quod ad eam promouendam se-ligebatur; & nihilominus hanc ipsam, & nullam aliam voluit, ad eundè glo-riæ sempiternæ viam sternere. Quis prudens, inquirunt homines, res conse-quendo finit maximè aduersas voluntarius elegit? & numquid in cruce hoc animaduertit & auersatur sæculi prudentia? quid enim? venit Christus vt cre-

credatur, suamque stabiliat auctoritatem, cur igitur damnatur vt nocens? Deus immortalis, nulli malo obnoxius, potens omnium haberi vult; cur ergo moritur, cur tam multa patitur, vinciri, ligari vult, velut infirmus & imbecillus? sapientem, innocentem, gloriosum, boni omnis fontem agnosci se exoptat, cur ergo veluti fatuus desperti, velut reus damnari, probrolo mortis generi addici, malis & miseris omnigenis vndique opprimi voluit? Bona sua quæ omnibus aded innotescere, certa que fide credi vult, cur sollicitè & quasi anxie contegit? credi vult ex virgine prognatus, cur eius virginitatem, Iosephi matrimonio celat? Deus haberi vult, cur infans vagit, cur iam grandior esurit, sitit, dormit, lacrymatur, fatigatur, emoritur? cur specie ceteris similem, re ipsa in omnibus similem non credent? Rationes equidem, & mysticæ admodum, plurimæ non desunt, & his contemplandis beatæ mentes plurimum oblectantur: sed ad id quod te nunc doceo vnâ accipe, penitusque imis in medullis reconde. Dicit apud Prophetam Dominus: *Non enim cogitationes meæ, cogitationes vestræ; nec via vestra, via mea. Quia sicut exaltantur cæli à terra, sic exalta- ta sunt via mea à vijs vestris, & cogitationes meæ à cogitationibus vestris. Viam faciam in mari equis meis, in luto aquarum multarum: verbum quod egredietur ex ore meo, non reuertetur ad me vacuum, sed quacumque & quomodocumque volui faciet, & prospera- bitur in his, ad quæ misi illud.* Ecce enim, nihil est quod impotentius ament, magis que stabilire conentur homines quàm consilia & prudentiam suam; igitur voluit Deus omnem intellectum sese extollentem deiicere, vt si quis inter eos sapiens esset, stultus fieret vt esset sapiens. Sapientia enim huius mundi, stulti- tia est apud Deum; & in infirmitate, timore ac tremore, non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, Christi prædicatio, & cælestis doctrinæ curanda erat assensio. Nos stulti propter Christum, insignis ait prædicator, nos infirmi, nos ignobiles; maledicimur, & benedicimus; persecutionem patimur, & sustine- mus; blasphemamur, & obsecramus: tamquam purgamenta huius mundi facti sumus, omnium peripsa vsque adhuc. Sed videte vocationem Dei, fra- tres, quæ stulta sunt mundi elegit Deus, vt confundat sapientes; & infirma mû- di elegit Deus, vt confundat fortia; & ignobilia mundi, & contemtrabilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret, vt non gloriatur omnis caro in conspectu eius, sed qui gloriatur, in Domino gloriatur; nec etiam con- cidat animo quisquam, sperent in Domino qui sunt imbecilles, & mutabunt fortitudinem, & induentur virtute ex alto, & cadent à latere eorum mille, & à dextris decem millia. Itaque singulari Dei virtute mors Christi, nobis vita fuit; maledicta, in benedictionem; infamia, in gloriam; paupertas, in diuitias; dolores, in solatium; infirmitas, in robur immutata est: vulneribus sanamur, sanguine lauamur & dealbamur, soluimur vinculis, luctu dolorem pellimus, inebriamur siti, nuditate vestimur, emisso spiritu spiritum vitalem haurimus, totque malorum in cruce colluies, fit nobis bonorum omnium cornu copiar

caelitus abundans. Verè hæc est Dei sapientia, quam prædestinavit Deus ante sæcula, quæ abscondita est in mysterio, quam nemo principum huius sæculi cognovit, nobis autem reuelavit Deus per spiritum. Hæc igitur, fili, noctu diuque attentè cogita, & agnosce

In ijs quæ ad æternitatem, verarum virtutum insitionem, animorum salutem, veramque summi Dei gloriam faciunt, non esse humanis artibus, humana prudentia nitendum, sed necessariam occultiozem quamdam vim diuinam, quæ virtutum semina cordibus inspergat & foueat, ac ea quæ benè cœpta fuerint ad optandum exitum perducatur. Hæc autem vis, fortis alitrixque cœptorum, ijs actionibus & hominibus sese amat inferere, qui neque humana sectantur, & gloriam opinionemque contemnunt, & magno pacatoque animo ignominiosa & acerba multa patiuntur. A te igitur, tolle sapientiam; prudentiam tuam, vt sic dicam, infatua, vulgi opiniones amoue, sectare humilia, crucifixi imaginem imitando exprime, & quàm immensus in cruce lateat thesaurus intelliges. Aliena sunt hæc à sensibus, non capit hanc doctrinam superbae mentis homo, nec in præfidenti corde radices potest agere: tu verò tibi hæc sedulus recondas, & curiosius intende, quò te perfectionis euehant. Sic enim omnem ad hominum iudicia respectandi curam euellēs; qua apud homines auctoritate, qua opinione polleas, de te quid dicatur aut feratur, doctus, probus, comis, indoctus, malignus, asper, intractabilis, aut aliud quiduis habearis, ne quidem cogitatione dignaberis. Vbicumque ex ratione, qua tam pro ingenij modulo rector videbatur, aliquid peregeris, euentum pacatus expectabis, nec secundo efferendus, nec contrahendus aduerso. Nullius amorem, quouis nomine, ambies; nullius odium extimebis, vt qui Domini tui exemplo, probra potiùs ab omnibus, quàm vel ab vno laudem expetas, omnes tamen in illo amans, omnibus apud illum bona impetrans; illis verò maximè, à quibus naturà magis abhorrebis, qui tibi aliquando duriores molestioresue fuerint, qui tuis conatis obstiterint, de te senserint detertus, & à quibus quidpiam profectum fuerit voluntati tuæ obstans. Hic te vince, fili mi, aduersis eorum tritare, gaude prosperis, qua potes & supra quàm potes eos tuere, bene illis facendi occasionem lætus arripe, impendere, & superimpendere: mali omnis illati tam procul memoriam ablegato, vt illis potiùs, ob illata verè beneficia, beneuolentiozem te esse debere credas. O dignam, quin & necessariam Religioso virtutem! vt ne tibi delit, curato: si non defuerit, crede mihi, à mansueto Iesu, multa gratiæ dona mansuetus referes, multa tua vitia dissimulabit clemens, quando clementer aliena dissimulas. Vtinam filij mei omnes caperent, quàm sibi utilis, quàm grata Domino Iesu sit hæc virtus! vtinam, & ad eam totis viribus tenderent, & ne quid vniquam vilo retaliandi affectu statuunt, summopere cauerent: certè vbi Religiosus animus in vindictæ cupidinem semel exaruit,

per-

perijt. Sed quamuis numquam fatis commendatum, sit tamen hac dere fatis dictum.

Præterea, si crucem, vt dixi, contemplaris, latere, nescire & nesciri amabis, omniq̃ue in omnes inuidencia carebis, alienis profectibus gaudebis, honoratiora, iucundiora, sensui gratiora omnia ceteris concedes, ijsq̃ue declinatis sola crucis asperitate lataberis; in eaq̃ue illa omnia, quæ variè per res plures dispersa sunt bona, in vnum congregata comperies.

Disces etiam nihil esse vel vt imperetur expetendum, vel ne imperetur prouidendum, sed potiùs id verè expedire, vt agnoscant mortales nihil se de rebus futuris posse decernere, nescire quid benè vel malè, sibi aut alijs, propitio vel irato Deo sit cessurum: omnia in futurum seruantur incerta: vnde magna rerum emolumenta sperant, inde præter spem omnia subito corruunt; quod inutile, otiosum, infrugiferum videbatur, illud est quod adspirante Deo, nimium quantum utilitatis parturit. Et sanè fructuum spiritus, mali sunt aestimatores homines: diuino sunt iudicio committendi: non venit regnum Dei cum obseruatione, sed quemadmodum si iaciat homo sementem in terram, & dormiat, & exurgat nocte & die, & semen germinet & incresecat, dum nescit ille. In hoc est verum verbum, inquebat Dominus Apostolis, quòd alius est qui seminat, & alius qui merit, Vos in aliorum labores introistis. sed quorum, nisi Prophetarum, nisi Domini Iesu, labores & sudores messuerunt? Hoc igitur ab exemplari tuo exprime, ne fragaris aduersis, ne vel applausu præsentis tibi blandiaris, vel existimata sterilitate terrearis. Dominus tuus ingenti acclamantis populi concursu Solymam ingrediens, vt vidit ciuitatem fleuit, Ierusalem, Ierusalem, (dolenter questus est) quoties volui congregare filios tuos, & noluisti! Ah! si cognouisses & tu, & quidem in hac die tua! Quid ergo? nonne congregati sunt, tanta conspiratione concurrentes? nonne cognouerunt, tanta vociferatione clamantes, Osanna in excelsis, Osanna filio Dauid, Benedictus qui venit in nomine Domini: Norat Dominus, quid esset in homine, & quàm in extima superficie expictus amor mox esset expungendus, ac pertinacissimo inuidencia clamore, crucem ei postulaturi, blasphemis & conuiciis essent oneraturi: norat triumphante illo ingressu iritandos, adeoq̃ue extrema tentaturos hostes suos, futurumq̃ue vt eum tanto turpiore & duriore morte perdere conarentur: ideoq̃ue omnem illum concursum parui duxit: at ex morte sua, quamuis noti amiciq̃ue fugissent, quamuis horrore, execrationi esset omnibus, quamuis iam causa eius desperata, & quasi impij damnata videretur, sciebat vitam resurrecturam, trahenda ad se omnia, causam iudiciumq̃ue se recepturum, & à ligno regnaturum Deum, Gentes in hereditatem, in possessionem terminos terræ acquisiturum.

Memineris igitur, omnem omnium calitum gloriam, non tam actione, quàm perpeffione, contemtionem, probis à moriente Domino esse cõparatam, qua-

quare patientia, humilitate, tuique contemptu nihil unquam vtilius esse credideris: quæ cum vix ullibi deesse possint, fac ut ubique in eis te exerceas.

Denique id præ omnibus mordicus tene, ut ne res tuas humana ratione metriaris, humana providentia, opinione, arte, iudicio regi velis: nec ea sola probes, quorum vides progressiones proposito, fini consentaneas; nec ea improbes, quorum sic agendorum rationem nullam, nisi potius repugnantem videas: te & tua, tuosque, Deo semel tradidisti, omnem illi curam relinque, supereminens est caritas eius, & potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intelligimus, illique si confisus fueris, omnia semper cooperabuntur in bonum: consilia tua, prudentiam tuam, benè tibi fuerit si semper euerat Deus, ut non tuis artibus, non hominibus, sed solo Domino Deo tuo præfide conuiescas.

Breui ecce summa, tibi commendo, Recede à iudicijs hominum, auctoritatem tuam numquam statuere affectes, à diuina providentia totus pendeas, ea magis dilige quæ sunt humilitatis mortificationisque maioris: in secundis, time ut fideliter Deo seruias; in aduersis, latere tanta dignatione, quòd particeps diuinæ crucis esse possis, omnemque crucem ardente desiderio exoptes, occurrentem lætus amplexare, eamque velut sponsam carissimam tene, neque unquam nisi Domino iubente dimitte. Hæc, si summa voluntate, si ad extremum usque, si difficillimis in rebus præstiteris, tum sanè Religiosi nomine non indignum te præbebis, eoque potissimè modo quem exigo, Iesu Christi crucifixi imaginem, amanda humilitate, & nullis aduersus eam argumentis audiendis, expresseris.

C A P V T XII.

Quàm conformes exemplari proposito simus.

FOrmam exemplaris, nostræ imitationi expositi, audiisti modò, frater carissime, cumque iam olim ad illud imitandum sis accinctus, cohortatione mea nihil est opus; sed, quod initio præmonui, illa ponenda sunt, è quibus quàm propè vel procul absumus, conijcere non ex incerto possimus. Possent equidem humilitatis effectus & indicia percensendo, multa variè conglobare, & non pauca nec breuissimè peti possunt è secundo tomo P. Aluarez de Paz, ubi de humilitate & eius indicijs agit. At scopus mihi alius est, & ad usum propius collimare cupio, suggerat, precor, B. Patre Ignatio exorante Deo, quæ nostro aptissima sint instituto, & quæ mentis oculos quàm clarissimè aperiant. Sic tamen habeto, mi frater, hîc vel maximè, à te vno mihi esse recedendum, ac ea esse scribenda, quæ siue contingant, siue non contingant, in hominum tamen co-
gita-